



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ conditiones requirantur in Parocho, vel eius Delegato, vt matrimonio
assistat. §. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

Saled. p. 73. §. undecimo, in noua edit. Henric. lib. 1. c. 3. num. 2. Rodrig. 1. sum. c. 19. num. 7. Bail. Ponce dicto lib. 5. c. 16. num. 11. Coninch. disp. 2. 7. dub. 2. num. 19. Moutentur, quia nequit sponfos ibidem benedicere, ergo neque matrimonio assistere. Verius tamen cessante scandaloso oppofitum existimo cum Spino Gloss. 1. 5. num. 42. Segura Daualos direct. iudic. Ecclesiast. 2. part. c. 1. §. num. 49. Sanch. lib. 3. disp. 19. num. 18. §. 19. Gutier. c. 62. num. 6. eo quod praedicta assistentia nullibi prohibita inueniatur, & licet sponfos benedicere non possit, vt tradit Concil. sess. 6. c. 5. & c. 24. sess. 1. de reformat. non inde inferitur eorum matrimonium non posse assistere, cum haec assistentia magis vrgeat, & benedictioni solemnii necessitati conuicta non sit.

6. Grauius tamen dubium est, An validum sit illorum matrimonium, cui Sacerdos ex commissione Parochi assistit extra Parochiam committentis: Negant plures relati a Sanch. lib. 1. disp. 34. num. 1. Moutentur primum, quia eodem Ordinarium exercere possit extra territorium iurisdictionem voluntariam, ac Delegatus inferioris a Principe eam exercere nequit, vt ex leg. 2. de officio proconsul. tenent Bart. in leg. 1. num. 40. Cod. de iur. iura. Trinit. §. fide cathol. Et in dicta leg. 2. num. 2. Franc. Marchio de iur. Delphinat. 117. in fine 2. part. Et Sanch. dicta disp. 34. num. 1. Secundum, Episcopus tanquam Ordinarius potest extra diocesim Beneficia conferre, non tamen eius Vicarius, cui haec potestas delegata fuerit, sicuti docent Franciscus Marchio vbi supra, et Anastas. Germon. de indultis Cardinali. §. vbi quoad viceris, num. 88. Tertio Confessores Ordinarij in loco sui iurisdictionis audire confessiones possunt, sicut Delegati, vt docet Nauar. cons. 14. claudes. de sponsal. num. 3. edit. Lugdunen.

7. Sed longe verius est, & omnino tenendum aequè Delegatum assistere matrimonio posse extra Parochiam committentis, ac potest committens, quia suam illi potestatem delegat, neque est vllus Textus, aut ratio, ex quibus haec delegatio restricta censatur, vt pluribus firmat Gutier. dicto c. 62. de matr. num. 10. Neque verum est iurisdictionem voluntariam, quam haec assistentia imitatur non posse extra locum committentis delegatum excedere; potest vtique tum in audiendis confessionibus, tum in conferendis beneficiis, vt probabiliter fert sententia apud Sanch. lib. 3. disp. 34. a numero 2.

8. Superest dicendum de habitatione, quam contrahentes habere debent in Parochia, vt Parochus eos in matrimonium coniungere possit? Aliqui minus strictè in hac materia loquentes affirmantes necessariò contrahi domicilium debere vt possit Parochus illorum matrimonio assistere. Sic Rota in nouiss. decis. 63. numero 2. §. 3. volum. 1. Segura, 2. part. direct. iudic. c. 15. n. 48. Man. Rodrig. 1. sum. 2. edit. c. 29. num. 6. Henric. lib. 11. de matr. c. 3. num. 3. Spino speculo testament. gloss. 1. num. 41. Petr. de Ledem. de matr. quest. 4. art. 5. par. 3. post dub. 4. §. dico tertio. Moutentur, quia habitantes alicubi animo redeundi ad propriam domum, tamen diuturno tempore habitauerint hospites sunt, & peregrini, vt manifestè videatur probare leg. 1. §. hac autem verba. vers. hospes. ff. de his qui deiecerunt. ibi: Tantum autem interest inter habitatorem, & hospitem, quantum interest inter domicilium habitatem, & peregrinatem. At hospites, & peregrini contrahere matrimonium non possunt coram Parocho illius Parochiae in qua peregrinantur, vt dicemus. Ergo ad contrahendum matrimonium habitatio domiciliaris requiritur. Et confirmatur ex c. is qui de sepulchris in 6. vbi dicitur transferentem se ad villam, vel ruralia recreationis causa, non effici villae parochianum.

Alij verò contra nimis extendunt habitationis iura; censent namque Parochum illius Parochiae, in qua etiam pertransitum habitas esse tuum Parochum, vt te possit in matrimonium iungere: Sic docet Basil. Ponce de matr. lib. 5. c. 15. §. 1. Moutentur, quia ille est proprius Parochus ad matrimonium qui fuerit ad confessionem; & Eucharistiam ministrandam, cuius Concilium nihil aliud exigit, nisi quod Parochus praesens assistat, vel alius de eius licentia: sicuti idem dicit cap. omnia vtriusque sexus de poenitent. §. remission. & pluribus comprobatur Sanch. lib. 1. de matr. disp. 23. num. 10. At peregrinorum, aliorumque hospitem proprius Parochus ad confessionem, & Eucharistiam est Parochus illius Parochiae, in qua etiam breui tempore commorantur, teste Eugen. IV. relato in Compend. priuileg. mendicant. verbo Absolutio. 1. quoad facultates, num. 5. Ergo, &c.

Ceterum hac postrema sententia Basilij nullam speciem probabilis habet. Tum quia est aduersus communem sententiam, & praxim receptam, grauissimique incommodis subiecta, si quilibet possit fugiens domicilij Parochum contrahere matrimonium coram Parocho cuiuslibet loci. Neque eius fundamentum alicuius est efficacitatis: nam esto Sacramenta confessionis, & Eucharistiae ministrare Parochus possit commorantibus in sua Parochia peregrinationis causa, id ex delegatione Pontificis habetur in fauorem peregrinorum ob horum Sacramentorum necessitatem, sed non quia illorum Parochus constituitur, alijs non possent religiosi praedictis

Ferd. de Castro. Sum. Mor. Pars V.

Eucharistiam in Paschate ministrare absque licentia illius parochi, sed in excommunicationem incidere, iuxta Clem. 1. de priuileg. quod nullatenus est dicendum. Primam vero sententiam probabilissimam cenfeo, tum ob eius rationem, tum ob auctoritatem Doctorem.

9. At media via cenfeo procedendum, atque adeo affirmandum non solum illum verum Parochum cui esse ad matrimonium, in cuius parochia habes domicilium, id est habitationem animo perpetuo manendi, dum commodior non se obtulerit, sed etiam illum in cuius Parochia decemis maiori parte anni commorari animo postmodum in proprium domicilium reuertendi, qualiter procedunt scholastici in vniuersitate, & mercatores in curia, & mercenarij locantes operari sic late probat pluribus relatis Sanch. lib. 3. disp. 23. a num. 12. Gutier. c. 63. de matr. a num. 13. Moutentur in hanc sententiam, quia esto ex tali habitatione proprium domicilium non acquiritur; acquiris tamen quasi domicilium, ibique conueniri potes, vt probat lex haeres absens, §. proinde in fines. ff. de iudicij. Et leg. 2. Cod. vbi de crimine agi oportet. Et leg. qui quis Cod. si certum periturus: at habitatio constituit quasi domicilium sufficit per se parochianum constituere, Argum. cap. fin. de Parochis. Et c. in vestra, de sepulchris. & probat praxi recepta, quippe scholasticis, & mercenariis diuturno tempore habitantibus in Parochia solus illius Parochiae Parochus Eucharistiam, & extremam vntionem ministrat. Ergo siquum est illorum Parochum esse censendum ex qua ratione fundamentum primae sententiae solum est.

10. Notanter dixi te in matrimonium coniungere posse Parochum illius Parochiae, in qua decemis maiori parte anni habitas, quia non est opus, vt de facto habitas, satis enim est, si eo animo habitare incipias, Argum. leg. domicilium. ff. ad Municipalia. iuncta Gloss. verbo domicilium, vt bene notat Sanch. alijs relatis dicta disp. 23. n. 14. Neque est vllum inconueniens coram duplici Parocho te contrahere posse, alicuius domicilij, altero habitationis diuturnae, sicuti ab eisdem confessionibus, & Eucharistiae Sacramenta recipere vales, vt colligitur ex c. 2. de sepulchris in 6. Et probat Sanch. disp. 24. num. 5. & Gutier. cap. 64. numero 4.

11. Verum quia sunt alij, qui nec domicilium alicubi habent, neque ex animo habitationem diuturnam, sed modo hic, modo illic assistunt, & hinc inde vagantur; horum enim Parochus sine dubio est in cuius Parochia transeunt commorantur, quia nullus alius est, cui subici possint. Et idem est dicendum de iis, qui deserto domicilio ad nouum acquirendum proficiscuntur extra illam ciuitatem, dum enim sunt in via, vagari censendi sunt, & quasi vagi iudicandi: sic docet Sanch. disp. 25. num. 23. Gutier. disp. 65. num. 2. §. 14. At vt praedictus Parochus absque peccato mortali horum matrimonio interest, debet prius licentiam ab Ordinario petere iuxta Conc. Trident. sess. 24. c. 7. de reformat. Quod verum est, etiam si vult tantum ex contrahentibus vagus sit, alius vero firmum domicilium habeat, vt notat Sanch. lib. 3. disp. 25. num. 9. Gutier. c. 65. num. 8. Qui rectè aduertunt in ordine ad licentiam petendam ab Ordinario non esse censendum vagum, qui ex vna Parochia, vel oppido domicilium mutauit, & in aliam Parochiam transit non animo ibidem permanendi, sed inquirendi locum commodiorem, hic enim notus est ea in Parochia, in qua longo tempore habitauit, ibique denunciations fieri possunt, celsaque finis, ob quem Concilium concepit Parochis, ne vagos absque licentia Ordinarij matrimonio coniungeret, scilicet quia sunt ignoti, & forte alicubi erunt matrimonio copulati.

§. X.

Quae condiciones requirantur in Parocho, vel eius Delegato, vt matrimonio assistat?

- 1 Aliqui exigunt, in Parocho Sacerdotalem dignitatem.
- 2 Verius est oppositum.
- 3 Satisfit opposita fundamento.
- 4 Parochus non Sacerdos matrimonio licite assistit, esto contra sententiam Petr. de Ledem.
- 5 Qui ex commissione Parochi matrimonio assistit, necessariò debet esse Sacerdos.
- 6 Parochus esto excommunicatione innotatus sit, valide matrimonio assistit.
- 7 Idem dicendum est si ob eius crimen priuatus sit administratione Sacramentorum.
- 8 Praedictus Parochus excommunicatus, & interdictus valide concedit licentiam assistendi matrimonio.
- 9 An sufficiat Parochum esse sic communiter existimatum.
- 10 Parochus beneficium parochiale obtinens inualide matrimonio potest assistere.
- 11 Item Sacerdos, cui Parochus verbus tantum absque intentione licentiam concessit.

1. Aliqui exigunt in Parocho sacerdotalem dignitatem, ut validè matrimonio assistat, moti ex decreto illo Concilij sess. 24. cap. 1. dicente: *Qui aliter quàm presente Parocho, vel alio Sacerdote, D. d. tio namque aliud est similitium repetitua. Iuxta leg. quidam relatus. ff. de rebus dubis. Et tradit Glossa in Aubert. Qui semel. Cod. quomodo, & quando in d. ex. in verbo aliud. Et in leg. si fugitivus. Cod. de feruis fugitivis. Archidiacon. cap. vlt. de Regulariò in 6. Menoch. de arbitrar. lib. 1. q. 80. num. 22. Et pluribus comprobat Sanch. lib. 3. de matr. disp. 10. num. 2. At in Delegato omnes requirunt sacerdotalem dignitatem, ergo etiam in Parocho delegante, præcipue cum ex antiqua Ecclesie consuetudine necessariò Sacerdos nuptiis assistebat. Vt constat ex his, quæ congerit Gratian. 30. q. 5. Atque ita docent Nauarr. lib. 1. consil. tit. de officio Ordini. consil. 1. aliàs lib. 4. tit. de clandest. desponsat. consil. 10. Salcedo pract. cap. 7. 3. vers. decimo quarto. in noua edit. Alphons. à Vemerum. in append. ad specul. coniug. dub. 5. conclus. 2. Et probabilem reparat Petr. de Ledesm. de matr. quas. 45. art. 5. par. 3. Sanch. dicta disput. 20. num. 2.*

2. Sed rectius contrarium censent idem Nauarr. lib. 4. consil. tit. de sponsalib. consil. 30. aliàs tit. de clandest. desponsat. consil. 9. Henric. lib. 1. cap. 3. num. 5. Zeuall. qq. pract. q. 604. num. 56. & 57. Sanch. lib. 3. disp. 20. n. 3. Gutier. de iuram. confirm. 1. p. cap. 14. num. 13. Et de matr. cap. 62. num. 16. Zenedo pract. lib. 1. q. 30. num. 54. & seqq. Et alij apud ipsos. Ratio est, quia hoc decretum Concilij cum sit iuris communis correctiuum, eius verba non amplianda sunt, sed potius restringenda. At in prædicto cap. 7. 3. mentionem Parochi fecit, nulla facta mentione sacerdotij. Non igitur ea qualitas expostulanda est, quæ si necessaria esset, non omitteretur à Concilio. Adde præsentia Parochi requiritur, ut Ecclesie constet de matrimonio, quod optime præstari potest à Parocho non Sacerdote.

3. Neque fundamentum contrarium viget. Fætor namque dictionem *alius*, vel *aliud* aliquando repetere similia, & aliquando dissimilia, quod ex subiecta materia colligendum est, ut bene comprobat Glossa in cap. canonisationis. disp. 36. & cap. sedes de rescript. verbo, maiores ad finem. Et in leg. non solum ff. de procuratorib. §. quatuor. Per Textum ibi. Et in leg. 1. ff. de constit. a pecun. §. ab iuribus. Et in leg. in causa verbo, comperere ff. de Minorib. Quare in Aubert. ut desponsat. seu funera corum, collat. 5. in princ. dicitur Milites, & seruis alios plurimos, cum tamen serui milites esse nequirent. Leg. super seruis. Cod. qui militare possunt vel non. lib. 12. Et in Aubert. de mandat. princ. §. oportere. coll. 3. inquit rexus, Nulla alia actio, nisi officium iudicis, cum tamen officium iudicis actio non sit. Et in sacris litteris, Math. 28. Marc. 15. Et Luca, 21. Dicebantur alij duo nequam. Crucifixi sunt cum eo alij duo latrones. Non igitur ex prædicta dictione rectè colligitur Parochum Sacerdotem esse debere, præcipue cum assistentia Parochi in matrimonio non ex ordine, sed ex officio Parochi, & quatenus Parochus est, iurisdictionem habet illi competat. Adde est concedamus dictionem *alius* in præsent decreto esse repetituum similitum, dicendum est factum fuisse non ex necessitate, sed quia frequenter, & regulariter contingit Parochum Sacerdotem esse. Sicuti cap. omnis viri usque sexus, de penitent. & remission. cauetur neminem posse alieno sine licentia proptij Sacerdotis confiteri, cum tamen Parochus non Sacerdos hanc licentiam concedere possit. Et c. nuper. de sentent. excommuni. vers. in secundo vero casu, committitur absolutio ab excommunicatione non reservata proprio Sacerdoti, cum tamen Parochus non Sacerdos eam præstare possit. Et eandem licentiam potest concedere Parochus non Sacerdos Religioso, ut Sacramenta ministret, vitæque excommunicationem latam in Clem. de priuileg. tametsi sibi caueatur, ne Religiosus absque licentia Presbyteri parochialis Euchariistiam ministret. Vtuntur enim prædicti Textus nomine Sacerdotis non ex necessitate, sed ratione frequentis vsus, ut bene comprobat aliis relatis Sanch. disp. 20. n. 2. Gutier. de matr. cap. 62. n. 17.

4. Sed an licitè Parochus non Sacerdos matrimonio assistat? difficultate non caret. Nam Petr. de Ledesm. quas. 45. de matr. art. 5. pun. 3. dub. 3. concl. 3. censet esse peccatum mortale, partim, quia non potest coniugibus benedicere, partim, quia est causa, quod contrahentes materia probabiliter vtantur in matrimonij contractu, reddantque Sacramentum nullum; cum negari non possit probabile esse requiri à Concilio præsentiam Parochi Sacerdotis. At contrarium tenendum est cum Sanch. dicta disp. 20. num. 4. Gutier. dict. c. 62. n. 20. eo quod benedictio, quæ non fit inter Missarum solemnia, vulgò *voluntiones*, sed priuatiuè prolacione illorum verborum: *Ego vos coniungo, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti*, optime à non Sacerdote præstari potest. Vfus autem materie probabilis in administratione Sacramentorum non est per se illicitus, sed solum quando ex speciali Ecclesie præcepto, vel consuetudine vim legis obtinente prohibetur, ut late probauimus tractat. 1. de conscientia, disputat. 2. pun. 5. Quare non solum licitè, & validè assistere matrimonio Parochus non Sacerdos potest, sed licentiam assistendi alteri

concedere, ut præfati Doctores aduertunt, quia cum in hac potestate vtatur iurisdictione ordinaria, potest eam alteri delegare.

5. Ille verò cui Parochus assistendi matrimonio concedere licentiam potest, necessariò Sacerdos est futurus, eo quod Concilium expresse, vel alio Sacerdote, & verba intelligenda sunt proprie, & iuxta communem vsum, c. ex litteris. c. 1. de sponsalib. Non tamen opus est esse ab Ordinario approbatum ad Sacramenta ministranda, quia Concilium eam approbationem non exigit; sic docent aliis relatis Sanch. disp. 20. num. 10. Zeuall. in suis qq. pract. commun. contra commun. quas. 604. num. 58. Gutier. cap. 62. num. 22.

6. Secundo alij exigunt in Parocho, ne aliqua censura innotatus existat maxime excommunicatione denunciata, quia iurisdictione priuatur. Sed oppositum verius existimo, eo quod excommunicatus, suspensus, vel irregularis non eo ipso beneficii possessione priuatur, sed verè Parochus est. Concilium autem solum requirit Parochi præsentiam. Ergo licet sit excommunicatus, siue suspensus, & irregularis; sufficit. Præterea assistentia Parochi requisita est à Concilio, ut auctoritatem præstet contractui, non ut actum iurisdictionis exerceat, cum esto inuitus assistat, validè assistit, iurisdictionem autem tempore voluntariè exercenda est. Neque his obstat, quod excommunicatus nominatim nequeat esse testis, eiusque testimonium nullum sit, Cap. veniens, d. 2. de Testibus, & attestacionib. & cap. decernimus de sentent. excommunicat. Et ibi Doctores, vt refert Mascard. de probat. concl. 705. Non inquam obstat, quia esto communiter, & regulariter excommunicatus à testimonio profertendo repellatur, admittitur tamen in aliquibus casibus, in quibus infames admittuntur, cum autem eo fauorem matrimonij etiam infames admittuntur in testes, vt dicimus, & Parochus excommunicatus admitti poterit, vt bene docuit Mascard. loc. alleg. Atque ita in terminis docent Petr. de Ledesm. dicta quas. 45. art. 5. par. 3. dub. 3. Henric. lib. 1. de matrim. c. 3. num. 4. & 5. Sanch. lib. 3. disp. 21. num. 4. Zeuall. qq. pract. q. 604. num. 65. Gutier. cap. 62. num. 23.

7. Quinimò esto Parochus ob eius ignorantiam, vel timorem priuatus generaliter sit administratione Sacramentorum, vel ob aliquam specialem causam, ne has illas personas matrimonio coniungat; non obinde matrimonium nullum est, si de facto assistat, quia illa prohibitio tantum reddit actum illicitum, sed non inualidum, cum non auferat Parochi qualitatem, quæ solum est à Concilio requisita, vt bene ex Gregor. Cardinal. tradit Salcedo in pract. crimin. c. 73. vers. primum igitur dubium, in noua edit. Henric. lib. 1. de matr. c. 3. num. 4. Zeuall. dicta quas. 604. num. 71. Sanch. lib. 3. disp. numero 11. Gutier. cap. 62. de matrim. numero 25. & alij apud ipsos.

8. Hinc infero aduersus aliquos Doctores quorum meminimus Sanch. Zeuall. Gutier. & alij referendi prædictum Parochum excommunicatum, & interd. cum validè concedere alteri Sacerdoti etiam excommunicato, & interd. licentiam matrimonio assistendi, siquidem Concilium eam potestatem communicandi licentiam permittit Parocho, qui assistere matrimonio potest, neque in Sacerdote, cui Parochus licentiam concedere debet, aliam qualitatem præter Sacerdotium Concilium exigit. Neque est verum quod tradit Coninch. disp. 27. dub. 2. num. 25. concessionem licentiae esse actum iurisdictionis, vel dominij, quo excommunicatus nominatim priuatur; eo quod Sacerdotem non Parochum qualificat, & aptum reddat ad solemnem matrimonij assistentiam, ad quam seclusa illa licentia ineptus erat. Nam esto sit actus dominij, & potestatis, sicuti est fuorum bonorum communicatio; vt iurisdictionis non videtur esse, cum nec licentiam ferat, nec iurisdictionem communit. Excommunicatus autem non toleratus est omnino priuatus sit iurisdictionis vsu, non tamen dominij communicatione, quod in alium validè transferre potest. Atque ita vt probabilis defendat Nauarr. cap. placuit de penit. disp. 6. num. 73. Et aliis relatis Sanch. disp. 21. num. 8. Zeuall. dicta quas. 604. num. 120. Gutier. c. 62. num. 24. Henric. lib. 1. cap. 3. num. 5. Et lib. 1. cap. 7. num. 7.

9. Tertio solet ab aliquibus postulari in Parocho, vt validè matrimonio assistat, vt verè Parochus sit, non existimatur. De qua conditione plurima congerit Sanch. disp. 22. per totum, quorum examinatio potius ad tractatum de excommunicatis, vel penitentibus pertinet, quam ad præsentem. Breuiter tamen aperiam quid in hac parte tenendum sit. Et quidem si Parochus intrusus sit in beneficium absque titulo à legitimo Superiore concessio, communis sententia tenet nullatenus valere matrimonium, cui ipse assistit, quia deficit titulus coloratus, quem ius requirit, vt gesta ab inhabili valida reputentur, vt late probat Sanch. d. disp. 22. num. 49. & 50. tametsi probabile sit, & rationi consonum solum communem populi errorem sufficere ad iurisdictionem concedendam, vt late probat Basil. Ponce, lib. 5. cap. 20. n. 2. quia præscriptio, & consuetudine iurisdictione acquiritur, eamque tubere potest

qui est in possessione delegandi, tamen verum titulum non habeat. Argum. Textus in *Audent. de Tabellionib. seu Nouel. da 44. capite 1. in fine. ibi Documentis propter utilitatem contrahentium non infirmantur, quippe utilitati publica maxime expedit, ne gesta ab eo qui communiter potens existimatur inuultu da sint, cum Respublica defectum suppleat possit.*

10. Illud vero est certum, si Parochus beneficium parochiale obtinuit inualide tamen; quia excommunicatus, vel irregularis erat, vel si valide obtinuit, postea fuit illo titulo priuatus, vel à iure, vel per sententiam, sed non beneficio spoliatus stante communi errore vulgi putantes probabiliter ipsi verum Parochum esse, tam matrimonium, quam alia gesta per ipsam valida sunt: iuxta leg. *Barbarius Philip. p. 1. ff. de officio prator. Et cap. infans, 3. quest. 17. Et pluribus comprobatur Henric. lib. 1. cap. 3. num. 4. Rodrig. 1.4. sum. cap. 219. num. 8. Sanch. disp. 22. num. 5. 6. & 92. Gutierr. cap. 62. num. 2. 6. & 27. Ius namque propter vitanda scandala, grauiatque inconuenientia, quae ex nullitate actuum oriri possunt vitari potestatem iis, qui communiter habere iurisdictionem existimantur. Quod verum est tamen à contrahentibus inuoluntate cognoscatur, quia singularis scientia commanent errorem non impedit, ob quem iurisdictione conceditur. Argum. leg. *nam ad ea. ff. de legib. Vt notauit Sanch. dicta disp. 22. num. 42. Gutierr. cap. 62. num. 6.**

11. Ex qua doctrina inferes valide matrimonio assistere Sacerdotem, cui Parochus verbis tantum abque intentione licentiam assistendi concessit, quia adest communis error cum nullitas tituli occulta sit, vt aduersus Petr. de Ledelm. 9.4. art. 5. p. 3. d. 4. colum. 2. tradit Sanch. dicta disp. 22. numero 62. Gutierr. cap. 62. num. 18. Quinimo valere matrimonium, esto verè Sacerdos non sit, sed tantum communiter existimatus, quia licet Parochus non possit licentiam assistendi non Sacerdoti concedere; à ea concessa adest titulus praesumptus licentiae & insuper communis error, ob quem Ecclesia defectum iure humano inducendum supplet, vt optime Sanch. num. 27. Gutierr. num. 26.

§. XI.

Quis sit Ordinarius valens assistere matrimonio, & assistendi licentiam concedere?

- 1. Qui sunt Ordinarij ex recepta omnium sententia.
- 2. Vicarium generalem seclis specialis consuetudine negant esse Ordinarium.
- 3. Vicarij est oppositum.
- 4. Soluuntur opposita fundamenta.

1. Conueniunt omnes Episcopum, vel Archiepiscopum in sua diocesi esse Ordinarium, non tamen comparatione subditorum Suffraganeorum, quia comparatione hominum Ordinarius non est nisi in casibus specialibus, vt decidit capite papalis in princ. de officio Ordinarij. Casus autem speciales sunt, Primo, si adu visitaret Suffraganeos; etenim eo tempore Ordinarius censetur, teste Henric. lib. 19. c. 13. num. 1. Sanch. lib. 3. disp. 28. n. 3. Et 4. Suarez. 4. in 3. p. disp. 25. sit. 1. num. 4. Coninch. de matr. disp. 27. num. 17. Secundo, extra tempus visitationis, denegata ab Episcopo licentia fuerit: quae causa ad Archiepiscopum per appellationem deuoluta: tunc enim causa cognita, & sententia prolata, cui locus appellationi non sit, poterit eo matrimonio assistere, vel licentiam concedere, sicut resoluunt Spino de Testam. gloss. 15. n. 3. 9. Segura director. iudic. Ecclesiast. 2. p. cap. 115. num. 50. alijs relictis Sanch. lib. 3. disp. 28. num. 4. Gutierr. de matr. cap. 66. num. 3. Deinde censetur Ordinarius Cardinalis respectu subditorum Ecclesiae sui tituli, quia habent iurisdictionem quasi Episcopalem ex Textu in cap. *his quo de maiorit. Et obediunt.* Et traquand. Nauarr. lib. 4. consil. 111. de sponsal. consil. 17. alias sit. de elandissima dispensat. consil. 1. num. 1. Sanch. dicta disp. 28. n. 7. Gutierr. c. 66. n. 3. Item sunt Ordinarij omnes Legati Pontificis in Prouincia suae legationis, possunt enim quidquid potest Episcopus, vt probat Sanch. num. 8. Gutierr. num. 10. Et lib. 1. canon. 99. c. 11. n. 6. Coninch. disp. 17. dub. 2. num. 16. Praterea censetur Ordinarius capitulum Sede vacante, seu eius Vicarium resoluunt Coninch. num. 17. Gutierr. dicto c. 66. n. 5. Sanch. loco alleg. & alij communiter. Item Ordinarius censetur Abbas Ecclesiae nulli Episcopo subiectae, vt colligitur ex cap. *Ioannes de Testamentis.* & tradit Henric. lib. 11. de matr. c. 3. n. 4. Petr. de Ledelm. de matr. q. 4. art. 5. puncto 3. paulo ante dub. 4. Sanch. dicta disp. 28. n. 6. Gutierr. c. 66. num. 6. Denique omnes illi qui iurisdictionem quasi Episcopalem habent comparatione subditorum Ordinarij censentur, vt bene comprobatur Sanch. Gutierr. Coninch. loc. alleg.

2. Superest difficultas de Prouisore, seu Vicario generali Episcopi, An seclis specialis commissio possit matrimonio assistere, & Sacerdoti licentiam concedere? Negat Sotus in 4. d. 28. q. 4. art. 3. vers. circa concessiones. Anton. Gomez in bulla *in uicaria* c. 4. circa 4. quest. numero 21. Mouentur; quia Vi-

carius instituitur ab Episcopo, ab eoque recipit iurisdictionem à pro libito Episcopi restringendam, vel ampliandam. Ordinarius autem à supremo Principe scilicet Pontifice, vel Rege, si saecularis sit iurisdictionem recipit, vt constat ex c. *inductibus.* 2. q. 1. & docet Gloss. in c. 1. verbo, *constituuntur.* de *Pralati vices suas.* Secundo, Vicarius vices Episcopi gerit, c. *Romana in initio de appellat.* in 6. ibi, *eorum vices supplendo cognoscunt.* At Ordinarius non vices alterius gerit, sed officio proprio fungitur, lege 1. §. *qui mandatum.* ff. de officio eius cui mandata est iurisdictione. Tertio, morte Episcopi iurisdictione Vicarij perit: at ordinaria iurisdictione mortuo instituyente perseuerat, scilicet delegata. capite *gratum.* capite *relatum.* capite *licet de officio deleg.*

3. Nihilominus dicendum est nomine Ordinarij Vicarium generalem Episcopi, & Capituli sede vacante comprehendendi, eo quod Vicarius generalis Episcopi vnum tribunal cum Episcopo, vnaque iurisdictionem constituat, ex cap. *Romana de appellat.* in 6. & c. 1. de consuetudine in 6. ideoque de Vicario Episcopi ad Episcopum non est appellatio, vt ex eisdem Textibus constat, nisi in casibus quae ex speciali commissione Vicario conceduntur, & in quibus ipse est delegatus. Quod si obicitur ex vi vicariatus solum habere iurisdictionem in casibus civilibus, & contentiosis, c. 2. de officio Vicarij in 6. quae non videtur esse assentia matrimonialis, & forte ob hanc rationem inquit Conc. Trident. sess. 24. c. 20. de reformat. cognitionem causarum matrimonialium ad solū Episcopum pertinere tacite eius Vicarium excludens: Respondeo negando Vicarium habere tantum iurisdictionem in casibus civilibus, & contentiosis, habet enim in casibus spiritualibus ad administratione Sacramentorum pertinentibus, neque contrarium probat Textus in dicto c. 2. de officio Vicarij; ibi enim cum dicitur tantum habere iurisdictionem in casibus civilibus non spirituales, & matrimoniales exclusit, sed criminales, quae ex vi vicariatus iudicare non potest. Neque item obest Trident. quia esto allectat ad solos Episcopos pertinere causarum matrimonialium cognitionem, non obinde Vicarium excludit, oportebat namque expressè illum excludere, vt factum est *sess. 24. c. 6. 6. ibi eis tantum, non eorum Vicarij sit permissum,* sicuti annotauit Flamin. lib. 3. de resignat. benefic. q. 12. n. 20. Et 21. Sanch. l. 3. d. 29. n. 16. Gutierr. c. 69. n. 7. Adde etiam ex ratione vicariatus non haberet causas matrimoniales Vicarius Episcopi cognoscere, adhuc non in futurum validè assistere matrimonio non posse, siquidem Parochus causas matrimoniales non cognoscit, & tamen validè assistit, & licentiam concedit, quia est Ordinarius. Quapropter tenendum est Vicarium Episcopi, & Capituli, & esse Ordinarium, & posse licitè & validè matrimonio assistere, & licentiam alteri Sacerdoti assistendi concedere, vt bene ex communi sententia docuerunt Petr. de Ledelm. in sum. 1. p. de *Sacram. matrim.* c. 4. comel. 4. dub. 17. Henric. lib. 11. c. 3. n. 4. Sanch. lib. 3. disp. 29. num. 18. Gutierr. canon. 99. lib. 1. c. 19. n. 13. Et *tracl. de matr.* cap. 66. n. 12. Et c. 69. n. 9. Coninch. disp. 27. dub. 2. n. 17. Laym. lib. 5. sum. tracl. 10. 2. p. c. 4. n. 5. Basil. Po. ce. lib. 5. c. 11. n. 1. Gaspar Hurtado disp. 5. de matr. difficult. 9. n. 12.

4. Ex his facile argumenta opposita soluuntur. Ad primum concedo pertinere ad Episcopum designare vicarium, at eo nominato non ab Episcopo, sed à iure, supremoque capite iurisdictionem recipit. Quod autem aliquando latiore, ampliorique iurisdictionem habeat, id est, quia ab Episcopo specialiter conceditur potestas, & iurisdictione ultra à iure concessam, quae iurisdictione si specialiter committatur huic personae quatenus talis est, est iurisdictione delegata: at si committatur ratione vicariatus, vt si in litteris diceret Episcopus: huic nostro Vicario, & Officiali concedimus &c. Aut eius iurisdictione ordinaria volumus, vt ad hanc, vel illam causam cognoscendam extendamur; tunc iurisdictione non delegata, sed ordinaria erit, vt bene comprobatur Sanch. lib. 3. disp. 29. num. 8. quia principalis iurisdictione trahit ad se minus principalem, eique annexam, cap. *quod in dubiis de consecrat. eccles.* Et expressè deciditur cap. *translatio de conditioib. ibi Quia simul Et ab eodem, sub eadem sponsione veraque data sunt, quod de vno dicitur, necesse est quod de altero intelligatur.* Ad secundum respondeo Delegatum vices gerere delegantis in diuerso tribunali, at Vicarius non gerit vices Episcopi in diuerso, sed in eodem tribunal, vt constat ex dicto cap. *Romana*, ob quod non conceditur appellatio à Vicario Episcopi ad Episcopum, nisi in casibus, in quibus Vicarius fuerit delegatus. Ad tertium: quando iurisdictione ordinaria non est eadem cum instituyente perseuerat eo mortuo: cum iurisdictione Vicarij eadem sit cum iurisdictione Episcopi sinitur Vicarij iurisdictione etiam quoad negocia crepta, vt multis probat Sanch. lib. 3. disp. 30. num. 2. Et 3. Gutierr. de matr. c. 69. n. 14.

Notanter dixi Vicarium generalem, vt excluderem foraneum; hic enim neque Ordinarius est, nec per se assistere matrimonio potest, aut licentiam concedere, nisi ea potestas ei fuerit specialiter commissa, vt ex communi sententia docet Sanch. d. disp. 29. n. 20. Gutierr. cap. 67. n. 16. Et cap. 69. num. 12.